

El document del mes de desembre de l'AMR

número 12/2012

Ciudadella o ciutat d'estiueig?

Gravat del projecte d'urbanització de la Ciudadella

Dades arxivístiques del document

Arxiu Municipal de Roses (AMR), 14.7. Col·lecció municipal de gravats, Número 4.
"Proyecto de urbanización de la Ciudadela de Rosas. Perspectiva por Emilio Serra. 1918".
Mides: 52,2 x 35,1 cm. Emmarcat. Castellà.

Història arxivística

El document forma part del projecte d'urbanització de la Ciutadella de Roses redactat per Nicolau Maria Rubió i Tudurí. Aquest gravat és prou conegut per tots aquells que s'han acostat algun cop a l'arxiu municipal. D'ençà d'uns anys està penjat a la sala de treball i de consulta per al gaudi dels usuaris.

Contingut

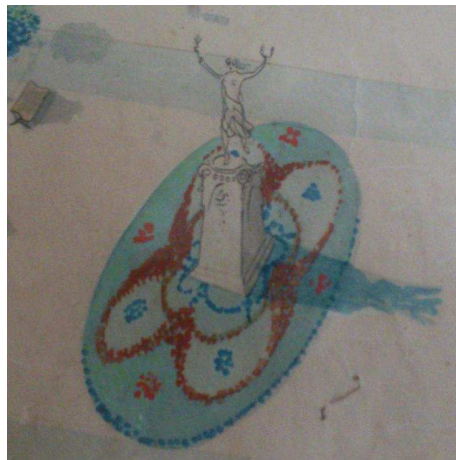
La desafectació militar i la desamortització definitiva de la Ciutadella per part de l'Estat, l'any 1915, propicià un munt de propostes, a imatge i semblança de molts altres processos d'enderroc de muralles que s'esdevingueren d'ençà la segona meitat de segle XIX, per reemplaçar la fortalesa renaixentista. El model de creixement de Roses passava per esdevenir un centre turístic elitista i burgés, clarament inspirat en les propostes europees del moment. El gravat forma part del projecte d'urbanització que l'arquitecte i paisatgista Rubió i Tudurí realitzà per encàrrec del promotor Joan Adolf Mas Yebra.

El projecte tenia en compte l'edificació de diversos equipaments públics per tal de donar resposta a les necessitats de la nova ciutat, entre els que cal destacar l'ajuntament, les escoles i un museu. Al contorn d'una gran font, situada al centre de la plaça major, hi havien d'haver la casa consistorial, l'església i unes quantes residències de ciutat jardí rellevants que donessin solemnitat al nou centre de poder projectat per a Roses. Aquesta ciutat balneària havia de servir, segons s'afirmava en el projecte, perquè els visitants poguessin respirar l'aire pur que ràpidament desapareixia de les ciutats.

A segona línia de mar, Rubió i Tudurí projectà un gran hotel i un casino, situats al carrer principal, un davant de l'altre. Aquests dos equipaments havien de servir per allotjar i oferir lleure als visitants de la vila que no disposessin d'un xalet per estiuejar. Molts d'ells havien d'arribar a Roses amb el flamant ferrocarril que Mas Yebra havia fet projectar i que acabà en no res.

Envoltant la ciutat-jardí, s'hi construïren un seguit de blocs d'habitatges per a les classes populars rosinques, les quals no es veien excloses d'aquest nou model de ciutat.

Al bell mig del front de mar Rubió i Tudurí hi situà una estàtua de la llibertat amb els dos braços alçats i el tors nu. Curiosament, a Cadaqués des de 1995 hi ha exposada a l'entrada de la població una estàtua de la llibertat amb els dos braços alçats, però amb el tors tapat, basada en un esbós de Salvador Dalí. No seria estrany pensar que l'artista figuerenc hagués vist el projecte, el qual estava exposat al públic a l'Ajuntament, en alguna de les seves estades a casa de la seva àvia Teresa Cusí, la qual vivia on actualment hi ha l'hotel Rissech.

Detall de l'estàtua de la llibertat de Rubió i Tudurí

De tot el projecte d'urbanització, l'única construcció que tirà endavant fou la coneguda casa "Neus" (1929), la qual encara ens recorda el frustrat projecte d'urbanització de la Ciutadella. La paral·lització de l'enderroc dels trams emmurallats del principal actiu patrimonial de la vila va impossibilitar fer realitat el projecte de Rubió i Tudurí.

Més info

Autors diversos, *Roses, 1875-1975. Del model comercial a la revolució turística*, Roses, Ajuntament de Roses, 2001.

P. de la Fuente, *Les fortificacions reials del golf de Roses en l'època moderna*, Col·lecció papers de recerca, 3, Roses, Ajuntament de Roses, Brau edicions, 1998.

Memòria del catàleg de patrimoni del Pla d'Ordenació Urbana Municipal de Roses, Ajuntament de Roses, 2008.